

SINONIMLAR HAQIDA UMUMIY TALQINLAR

Baltayeva Nodira Timur qizi

Chirchiq davlat pedagogika instituti

Xorijiy til va adabiyot (ingliz tili) yo'nalishi 1-kurs magistranti

(nadirabaltaeva30@gmail.com)

+998974408300

Ilmiy rahbar: f.f.n., dos. v.b M.A.Yusupova

Baltayev Meirxan Batirovich

Toshkent davlat transport universiteti

Vagon va vagon xo'jaligi kafedrasida assistenti

(meyrxan17@gmail.com)

+99897 455 03 99

Annotatsiya: sinonimlar soʻzning maʼnoli shakllaridan biri boʻlib, talaffuzi, yozilishi har xil va birlashtiruvchi maʼnosi bir xil boʻlgan qoʻshimcha maʼno nozikligi bilan emotsional maʼnosi qoʻllanishi kabi bir qator xususiyatlari bilan oʻzaro farqlanadigan soʻzlardan tashkil topgan. Hozirgi zamon ingliz tilida sinonimlarni nazariy va amaliy oʻrganishda lingvistlar va oʻqituvchilar oldiga qator vazifalarni qoʻyiladi. Bu esa ingliz tilini oʻqitish, soʻzlashuv aloqalarini yoʻlga qoʻyish jarayonini onsonlashtirishning ayrim tadbirlarini va talablarini koʻrib chiqishni talab qiladi. Sinonimlar haqida umumiy talqinlar talabalar va oʻquvchilarda ingliz tilida sinonimlarning ishlatilishi haqida tushuncha hosil qilishdan iborat.

Kalit soʻz: sinonimlar, ingliz tili, qoʻllanilishi, aloqalari, vazifalari, nazariy va amaliy oʻrganish, talablar, lingvistlar, oʻqituvchilar, talabalar.

Аннотация: Синонимы являются одной из наиболее значимых форм слова, и имеют ряд проблем, таких как употребление эмоционального значения при дополнительной тонкости значения, при различном

произношении, написании и одинаковом энергетическом значении. Разница в словах. Перед лингвистами и преподавателями стоит ряд задач при теоретическом и практическом изучении синонимов в современном английском языке. Это требует рассмотрения некоторых требований и требований, облегчающих процесс обучения английскому языку, налаживание разговорного общения. Общее толкование синонимов заключается в том, чтобы создать у учащихся объем синонимов в английском языке.

Ключевые слова: синонимы, английский язык, поддержка, связи, инструменты, теоретическое и практическое обучение, требования, лингвисты, преподаватели, студенты.

Annotation: synonyms are one of the semantic forms of a word, with a number of features such as the use of emotional meaning with additional subtlety of meaning, with different pronunciation, spelling and unifying meaning. consists of words that differ from each other. Linguists and teachers are faced with a number of tasks in the theoretical and practical study of synonyms in modern English. This requires consideration of some measures and requirements to facilitate the process of teaching English, the establishment of conversational communication. General interpretations of synonyms are to help students understand the use of synonyms in English.

Keywords: synonyms, English, application, connections, tasks, theoretical and practical study, requirements, linguists, teachers, students

Kirish (Introduction). Dunyodagi barcha tillarning asosini soʻz tashkil etadi. Shuningdek insonlarning nutqi ham aynan shu soʻzlarning qoʻllanilishiga bogʻliq. Nutqimizning ravon boʻlishi va soʻzlagan soʻzlarimizning takrorlanmasligi uchun soʻz boyligimiz koʻp boʻlishi va sinonim soʻzlarni qoʻllashimizga bogʻliq desak mubolagʻa boʻlmaydi. Til birliklarining bir xil maʼnoga ega boʻlish hodisasasi sinonimiya deb ataladi. [1] Sinonimiyaning birligi bir umumiy maʼnoga ega boʻlgan soʻzlar deyiladi yaʼni, sinonimlardir. sinonim soʻzlar [shunchaki xashamdorlik emas](#), balki tilning chinakam boyligidir. Sinonimlar soʻzning maʼnoli shakllaridan biri

bo`lib, talaffuzi, yozilishi har xil, birlashtiruvchi ma`nosi bir xil bo`lgan qo`shimcha ma`no nozikligi, emotsion ma`nosi qo`llanishi kabi bir qator xususiyatlari bilan o`zaro farqlanadigan so`zlar deyiladi. Sinonim so`zlar xaqida so`z borar ekan, biz sinonimlarni tilshunoslikda asosan ideografik va stilistik turlarga bo`lamiz. Ideografik sinonimlar masalan: to understand-to realish, to expeet-to anticipate-tushunmoq, anglab yetmoq, kutmoq, oldindan ko`rmoq - bir xil ma`noni anglatadi va bir xil neytral stilistik turga tegishli bo`ladi. Stilistik sinonimlar ularni ba`zida emotsional ekspressiv deb ham atashadi. Stilistik sinonimlar stilistik xususiyatiga ko`ra turli hil ma`noni anglatadi. Masalan: to help - to aid - to assist yordamlashmoq ma`nosini anglatadi. Yuqoridagi ta`riflarga ko`ra, sinonimiya asosan semantik ko`rinish har qanday xolatda ham sinonimlarni belgilash stilistik me`zonlar, boshqa me`zonlar va birikadigan sof semantik me`zonlar asosida amalga oshiriladi. Sinonimlar doim kutilmagan birliklarni yoki logik ma`nolarni beradi, shuning uchun sinonimik takrorlash asarni stilistik jixatdan bezaydi. Ideografik sinonim tarjimon eng to`n xolatda til birliklarining takrori natijasida yuzaga keladigan ifoda kambag`alligi, rangsizligidan qochish uchun foydalanadi. Sinonimlar qator bir necha so`zdan iborat bo`lishidan qat`iy nazar unda bir so`z asosiy shu sinonimik qatorning harakterini belgilovchi so`z bo`ladi. [2] Bu so`z dominanta deb yuritiladi. Sinonimlik qatorining chegarasini belgilashda shuningdek undagi har bir so`zning o`ziga xos xususiyatini ochishda shu qutordagi asosiy so`zni to`g`ri belgilash muhim rol o`ynaydi. Sinonimik qatorda ma`no xajmi boshqalrnikiga nisbatan keng bo`lgan so`z asosiy so`z xisoblanadi. Sinonimik qatorning chegarasini belgilashda asosiy so`z [xisobga olinadi](#), boshqa so`zlar bir-biriga qiyoslanmaydi, balki asosiy so`zga qiyoslanadi. Masalan: accomplish, attain, gain sinonimik qatorida achiwe so`zi asosiy so`z xisoblanadi. Ushbu gapda naked sinonim saniqlovchi vazifasida keladi. Sinonimlarni marfalogik jixatdan uch turga bo`lib o`rganamiz.[4]

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili (Literature review). Odatda, odamlar ingliz tilida so'zning ekvivalentini topish uchun ikki tilli lug'atlardan

yordam so'rashadi. Xo'sh, siz lug'atda faqat asosiy so'zning tarjimasini emas, balki barcha ekvivalentlarni boshqaradigan barcha sinonimiy qatorni darhol ko'rsatganingizda. Albatta, muayyan leksemani qo'llash kontekstga bog'liq. Shuning uchun suhbatdoshga nima qilishni aniq o'ylab ko'ring. Agar siz aniq tarjimini bilsangiz, unda siz qiymatga yaqin bo'lgan ekvivalentni osongina tanlashingiz mumkin. [6]

Tadqiqot metodologiyasi(Research Methodology). Tarjimaning vazifasi so`z va gapning ma`nosini bera bilishgina emas balki avtor uslubining ichki energiyasidan kelib chiqadigan eng nozik va nafis hususiyatlarini, chunonchi badiiy ohang harakat so`z va so`zlar tizmasining zamirida yashirinib yotgan samantik hodisani har bir avtorning o`ziga hos yumor yaratish hususiyatini uning so`z tanlash va so`z biriktirish borasidagi yangiligini badiiy asarni eng muhim hossasi bo`lgan. Shu kabi ko`plab sinonim so`z va birikmalar har birini o`z o`rnida ishlatish ma`qul, basharti noo`rin qo`llanilsa, shunda qo`pol hato kelib chiqishi mumkin. [8]

Tahlil va natijalari (Analysis and results). Biz yuqorida ko`rib chiqqan bo`limlarda ta`kidlab o`tilgan umumnazariy mulohazalar. Agar ular aniq muammolarni ko`rib chiqishda zarur ekanligi isbotlansa, unda bu ma`lumotni ishonchli asosda deb qabul qilamiz. Shunday muammolaridan biri bu – leksik antonimiya muammosidir. Sinonimiya an`anaviy kategoriyalaridan biri bo`lib, nazariy jihatdan u deyarli o`rganib chiqilmagan. Odatda sinonimlar tipik hisoblangan, tahminan olingan misollar orqali umumiy holda aniqlanadi. O. S. Ahmanova bu muammoga o`z fikrini quyidagicha bildiradi. Tilshunoslikda umum qabul qilingan tushuncha, bu sinonimlar, ya`ni talaffuzi har xil, ma`nosi bir xil yoki ma`nosi bir-biriga mos so`zlardir. A. B. Sharipov [bu tarifga aniqliklar kiritadi](#), “Ma`nosi butunlay mos keladigan, tovush tarkibi bilan farq qiladigan so`zlar sinonimlar emas, bunday moslik tillarda bo`lmaydi”. Shunday qilib, sinonimlar - tovush tarkibi bilan farq qiladigan va o`zining o`hshash ma`nolarida u yoki bu farqlarni mujassamlashtirilgan so`zlardir.[10]

Xulosa va takliflar (Conclusion/Recommendations). Xulosalaydigan bo`lsak, sinonim so`zlar [shunchaki xashamdorlik emas](#), balki tilning chinakam boyligidir. Sinonimlar so`zning ma`noli shakllaridan biri bo`lib, talaffuzi, yozilishi har xil, birlashtiruvchi ma`nosi bir xil bo`lgan qo`shimcha ma`no nozikligi, emotsion ma`nosi qo`llanishi kabi bir qator xususiyatlari bilan o`zaro farqlanadigan so`zlardir. Sinonim so`zlar haqida so`z borar ekan, biz sinonimlarni tilshunoslikda asosan ideografik va stilistik turlarga bo`lamiz. bIdeografik sinonimlar masalan: to understand-to realish, to expeet-to anticipate-tushunmoq, anglab yetmoq, kutmoq, oldindan ko`rmoq - bir xil ma`noni anglatadi va bir xil neytral stilistik turga tegishli bo`ladi. Stilistik sinonimlar ularni ba`zida emotsional ekspressiv deb ham atashadi. Stilistik sinonimlar stilistik xususiyatiga ko`ra turli hil ma`noni anglatadi. Masalan: to help - to aid - to assist yordamlashmoq ma`nosini anglatadi. Yuqoridagi ta`riflarga ko`ra, sinonimiya asosan semantik ko`rinish har qanday xolatda ham sinonimlarni belgilash stilistik me`zonlar, boshqa me`zonlar va birikadigan sof semantik me`zonlar asosida amalga oshiriladi.[11]

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO`YXATI:

1. Алехина А.И. Семантические группы в фразеологии современного английского языка. – М., 1977. 2. Смиринцкий А.И. Синтаксис английского языка. – М., 1957 3. Tursunov U., Muxtorov J. Hozirgi o`zbek adabiy tili. – T., 1975
2. Manba: <https://englishfull.ru/leksika/sinonimy.html>
3. Mamatov, A., & Mirzaakbarov, S. B. (2019). UZBEK COMPERATIVE ANALYSIS OF HYPONYMY IN ENGLISH GRADUONYMIC PHRASEMES. Central Asian Problems of Modern Science and Education, 4(2), 617-625.
4. Mamatov, A. (2020). O'zbek tili frazeologiyasi. Архив Научных Публикаций JSPI.

5. Mamatov, A. (2020). ANTONIMIYA ASOSIDA FRAZEOLOGIK SHAKLLANISH MASALALARI. Архив Научных Публикаций JSPI.
6. Алехина А.И. Семантические группы в фразеологии современного английского языка. – М., 1977.
7. Смиринцкий А.И. Синтаксис английского языка. – М., 1957
8. Tursunov U., Muxtorov J. Hozirgi o'zbek adabiy tili. – T., 1975
9. Mirzaakbarov, S. (2021). INGLIZ VA O'ZBEK TILIDA SINONIMALARNI O'QITISHNING MUHIMLIGI .
10. Маматов, А. (2020). Фразеологик бирликларнинг семантик-прагматик тадқиқи. Архив Научных Публикаций JSPI.
11. Mamatova, A. (2020). Frazeologik ma'no: lingvopragmatik yondashuv. Архив Научных Публикаций JSPI.
12. Mamatov, A. (2020). PHRASEOLOGICAL FORMATION AND LEXICALIZATION PHENOMENON. Journal of Critical Reviews, 7(13), 1015-1018.
13. Mamatov, A., & Voltayeva, B. (2020). ФРАЗЕОЛОГИК БИРЛИКЛАРНИНГ ЛИНГВОМАДАНИЙ ВА СЕМАНТИК-ПРАГМАТИК ТАДҚИҚИ. Архив Научных Публикаций JSPI, 1-100.
14. Mamatov, A. (2020). ЎЗБЕК ТИЛИ ФРАЗЕОЛОГИЯСИ. Архив Научных Публикаций JSPI, 1-204.
- Mamatov, A. (2020). ЎЗБЕК ТИЛИДА ФРАЗЕМИК НЕОЛОГИЗМЛАР. Архив Научных Публикаций JSPI, 1-3